

a

FUNDACJA TAURUS

**OGRANICZENIE
KONTAKTÓW
RODZICA Z
DZIECKIEM**

BIULETYN PRAWNY NR 7

PUNKT NIEODPLATNE POMOCY PRAWNEJ
NR 4, 5, 6, I 7 W POZNANIU

Z

Oddzielenie od władzy rodzicielskiej prawa do kontaktów z dzieckiem rodzi potrzebę regulacji dotyczącej ograniczenia prawa do kontaktów z dzieckiem. Ustawodawca w art. 113² k.r.o. wskazał na możliwość ograniczenia przez sąd opiekuńczy przedmiotowego prawa.¹

Art. 113² k.r.o. stanowi:

”§ 1. Jeżeli wymaga tego dobro dziecka, sąd opiekuńczy ograniczy utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem.

§ 2. Sąd opiekuńczy może w szczególności:

- 1) zakazać spotykania się z dzieckiem;*
- 2) zakazać zabierania dziecka poza miejsce jego stałego pobytu;*
- 3) zezwolić na spotkanie się z dzieckiem tylko w obecności drugiego z rodziców albo opiekuna, kuratora sądowego lub innej osoby wskazanej przez sąd;*
- 4) ograniczyć kontakty do określonych sposobów porozumiewania się na odległość;*
- 5) zakazać porozumiewania się na odległość.”*

Ingerencja sądu następuje w każdym przypadku, gdy wymaga tego dobro dziecka, w razie takich zachowań rodzica, które zagrażają prawidłowemu rozwojowi dziecka, jego bezpieczeństwu, sprzyjają kształtowaniu niewłaściwych postaw, w tym wobec rodzica, pod którego pieczę dziecko na stałe pozostaje. Mogą to być postawy wywołane brakiem starań rodzica o właściwy i satysfakcjonujący dla obu stron przebieg kontaktów, ale mogą również zachodzić sytuacje, w których potrzeba ograniczenia kontaktów wynika np. z choroby rodzica, której przebieg nie daje gwarancji pełnego bezpieczeństwa dziecka podczas

1 Jędrejek Grzegorz, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Pokrewieństwo i powinowactwo. Komentarz, LEX 2014.

kontaktów. Należy podkreślić, że w przypadku występującej u rodzica choroby psychicznej nie może stanowić podstawy do uregulowania jego kontaktu z dzieckiem stanowisko lekarza prowadzącego o możliwym korzystnym wpływie na przebieg leczenia kontaktów chorego z dzieckiem. Sąd opiekuńczy powinien w takim wypadku kierować się wyłącznie dobrem dziecka.²

W art. 113² § 2 k.r.o. ustawodawca wskazał przykładowy katalog sposobów ograniczenia kontaktów z dzieckiem. Katalog ten, o czym świadczy zwrot „w szczególności”, ma charakter otwarty, co oznacza, że może być modyfikowany i rozszerzany przez sąd opiekuńczy w zależności od konkretnego stanu faktycznego. Najdalej idące ograniczenie polega na zakazie spotykania się z dzieckiem (art. 113² § 2 pkt 1 k.r.o.). Powyższe ograniczenie nie dotyczy porozumiewania się na odległość. Zakaz zabierania dziecka poza miejsce stałego pobytu oznacza zakaz zabierania dziecka poza miejscowość, w której dziecko mieszka. Ważne ograniczenie wskazał ustawodawca w art. 113² § 2 pkt 3 k.r.o., wprowadzając możliwość spotkania się z dzieckiem tylko w obecności osób wymienionych w przepisie. Warto podkreślić, że sąd opiekuńczy może wskazać „inną osobę” niż drugi z rodziców, opiekun czy kurator sądowy. Taką inną osobą mogą być np. dziadkowie. Kolejny ze sposobów polega na „ograniczeniu kontaktów do określonych sposobów porozumiewania się na odległość”. Sąd opiekuńczy powinien wskazać jeden ze sposobów lub kilka, za pomocą których może być utrzymywany kontakt.³

Najsurowszy środek w postaci zakazu utrzymywania kontaktów orzeka sąd w wypadku poważnego zagrożenia lub naruszenia dobra dziecka. Chodzi tutaj o sytuacje zagrażające sferze duchowej lub

2 Wierciński Jacek (red.), Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, LexisNexis 2014.

3 Ibidem.

fizycznej dziecka: nadmierne karcenie, wpajanie mu społecznych wzorców postępowania, demoralizowanie go w inny sposób lub zaszczepianie nienawiści do drugiego z rodziców – każdy przejaw styczności może wówczas okazać się niepożądany.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1115/00, LEX nr 45007, wskazał, że „Dobru dziecka nie służy zerwanie osobistej styczności rodziców z dzieckiem, nawet gdy nie wykonują oni władzy rodzicielskiej lub zachodzą podstawy do pozbawienia ich wykonywania tej władzy (art. 111 § 1 k.r.o.). Ze względu na charakter prawa do osobistej styczności z dzieckiem odebranie rodzicom tego prawa może nastąpić wyjątkowo, np. gdy utrzymywanie osobistych kontaktów rodziców z dzieckiem zagraża jego życiu, zdrowiu, bezpieczeństwu bądź wpływa demoralizująco na dziecko”.

Wychodząc jednak z generalnego założenia, że najlepszą ewentualnością jest uzdrowienie sytuacji w rodzinie pochodzenia dziecka lub przynajmniej częściowa jej poprawa, przewidziano w art. 113⁵ k.r.o., że w razie zmiany okoliczności sąd opiekuńczy może zmienić rozstrzygnięcie w sprawie kontaktów.

Do zmiany orzeczenia nie jest wymagana zmiana okoliczności. Decydujące znaczenie odgrywa dobro dziecka.

Szczególną okolicznością, uzasadniającą rozważenie zniesienia dotychczasowych zakazów i ograniczeń w utrzymywaniu kontaktów, stanowi przywrócenie władzy rodzicielskiej.